

UMSÖGN

Viðtakandi: Nefndasvið Alþingis

Sendandi: Skrifstofa borgarstjóra og borgarritara

Þingskjal 5 á 153. löggjafarþingi 2022-2023. Uppfærð umsögn um frumvarp til breytinga á lögum nr. 65/1974, um ávana- og fikniefni

Meðfylgjandi er uppfærð umsögn Reykjavíkurborgar vegna afglæpavæðingu vörslu neysluskammta. Eldri umsögn fylgir með í viðhengi. Tekið er fram að Reykjavíkurborg styður frumvarp til afglæpavæðingar vörslu neysluskammta, enda er það í góðu samræmi við samþykktu stefnumörkun borgarinnar þar sem áhersla er lögð á aðferðafræði skaðaminnkunar. Þó er vert að koma eftirfarandi ábendingum á framfæri:

- Í 4. gr. frumvarpsins er lagt til að heilbrigðisráðherra skipi starfshóp til að hafa eftirlit með áhrifum og ávinningi af afglæpavæðingu vörslu neysluskammta vímuefna. Óljóst er hvernig starfshópurinn á að sinna eftirliti með áhrifum og ávinningum af afglæpavæðingu vörslu neysluskammta. Má þar nefna hvernig greina skal fjárhagslegan ávinning og hvað verður gert til að gæta þess að sá fjárhagslegi ávinningur fari til skaðaminnkunar- og forvarnarstarfs. Þá er jafnframt bent á mikilvægi þess varðandi samsetningu starfshópsins að í honum eigi sæti fulltrúar samtaka/grasrótarsamtaka/ og stofnana á vegum sveitarfélaga sem þjónusta vímuefnaneytendur. Lagt er til að fulltrúar Rótarinnar – félag um velferð og lífsgæði kvenna, Frú Ragnheiðar sem vinnur í miklu návígi við hóp vímuefnaneytenda og VOR teymis velferðarsviðs Reykjavíkurborgar sem aðstoðar fólk sem er heimilislaust og með vímuefnavanda og geðvanda, eigi sæti í starfshópnum vegna innsýnar þeirra í áhrif þessa frumvarps.
- Gera má ráð fyrir að þetta frumvarp, verði það að lögum, bæti stöðu fólks í vanda. Þó er rétt að kanna með hvaða hætti það gæti haft áhrif á aðra samfélagshópa og kannað hvort þörf sé á mótvægisáðgerðum, til dæmis eflingu forvarnarstarfs hjá börnum og unglungum.
- Verði þessi löggjöf samþykkt er þar um nokkra stefnubreytingu að ræða og eðlilegt að í kjölfarið verði stefna stjórnvalda í málefnum áfengis- og vímuefna endurskoðuð heildrænt til að gæta samræmis. Einnig færi vel á að gera áhættumat með tilliti til barna og unglinga, sbr. 3. gr. Barnasáttmálans.
- Rétt er að áréttu að mikilvægt er að takast heildstætt á við þann vanda sem steðjar að fólki í fiknivanda og mikilvægt að úrræði í heilbrigðis- og félagsþjónustu séu eflað samhlíða þessum breytingum, enda er ljóst að fyrst og fremst er um félagslegan vanda og heilbrigðisvanda, og mikilvægt að þjónustuinnviðir séu í stakk búnir til að takast á

Reykjavíkurborg

við umfang þeirra.. Eins er rétt að efla forvarnarstarf fyrir börn, unglínga og foreldra eru í samræmi við. 3.4 grein Heimsmarkmiðana og 33. gr. Barnasáttmálans.¹

Reykjavík, 19. október 2022

Þorsteinn Gunnarsson
borgarritari

Hjálagt:

Eldri umsögn Reykjavíkurborgar um frumvarp til breytinga á lögum nr. 65/1974, um ávana- og fíkniefni, dags. 13. október 2022.

---

¹ https://unicef.is/sites/unicef.is/files/atoms/files/unicef_hm_bs_interactive.pdf og <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=14565f37-7dd6-11e8-942c-005056bc530c>

UMSÖGN

Viðtakandi: Nefndarsvið Alþingis

Sendandi: Reykjavíkurborg

Pingskjal 5 á 153. löggjafarþingi 2022-2023. Umsögn um frumvarp til breytingar á lögum nr. 65/1974, um ávana- og fíkniefni.

Við gerð umsagnarinnar var leitað til Samráðshóps Reykjavíkurborgar um forvarnir og Mannréttinda- lýðræðisskrifstofu Reykjavíkurborgar. Gerðar eru eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið:

- Varðandi nýtt ákvæði til bráðabirgða í 4. gr. laganna er óljóst hvernig starfshópurinn á að sinna eftirliti með áhrifum og ávinningum af afglæpavæðingu vörslu neysluskammta. Má þar nefna hvernig greina skal fjárhagslegan ávinning og hvað verður gert til að gæta þess að sá fjárhagslegi ávinningur fari til skaðaminnkunar- og forvarnarstarfs. Þá er jafnframt bent á, varðandi samsetningu starfshópsins, mikilvægi þess að hafa fulltrúa Frú Ragnheiðar, verkefnis Rauða krossins, með í starfshópnum. Starfsfólk Frú Ragnheiðar vinnur í miklu návígi við hóp vímuefnaneytenda og má reikna með að þau fái innsýn í áhrif þessa frumvarps.
- Gera má ráð fyrir að þetta frumvarp, verði það að lögum, bæti stöðu einhverra vímuefnaneytenda en það er ekki eini hópurinn í samfélaginu sem frumvarpið hefur áhrif á, líklegt er að það hafi áhrif á allt samfélagið. Áhyggjur eru af neikvæðum áhrifum á börn, unglunga og foreldra þeirra. Reykjavíkurborg vill leggja áherslu á að hagsmunir barna og unglunga verði hafðir að leiðarljósi.
- Mikilvægt er að leggja upp með heildstæða stefnu stjórnvalda í málefnum áfengis og vímuefna og að löggjöfin sé í takt við hana. Ásamt því að gera áhættumat með tilliti til barna og unglunga, sbr. 3. gr. Barnasáttmálans.
- Gagnrýniverð er að ekki sé sett fram heildstæð stefna um forvarnir og aukna heilbrigðisþjónustu heldur eigi að bíða og sjá hver áhrif lagabreytingarinnar verði. Öflugar mótvægisáðgerðir fyrir börn, unglunga og foreldra eru nauðsynlegar í málaflokkinum skv. 3.4 grein Heimsmarkmiðana og 33. gr. Barnasáttmálans.¹
- Með afglæpavæðingu neysluskammta má gera ráð fyrir að aðgengi að vímuefnum verði meira. Það er þekkt staðreynd að aukið aðgengi að vímuefnum eykur neyslu. Þessi breyting, verði hún að lögum, getur auðveldað unglingum að verða sér út um vímuefni og því aukið neyslu þeirra. Það sama á við um fullorðin fólk og hefur þá einnig bein og óbein áhrif á börn, þ.e. umönnunarhæfni þeirra sem foreldra. Eins er bent á að 10 daga neysluskammtur er mikið magn af vímuefnum og óeðlilegt að neytendur séu með svo mikið magn á sér til eigin neyslu dags daglega.

---

¹ https://unicef.is/sites/unicef.is/files/atoms/files/unicef_hm_bs_interactive.pdf og <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=14565f37-7dd6-11e8-942c-005056bc530c>

- Þó að það sé jákvætt að draga úr fordómum og neikvæðu viðhorfi til hópa sem neyta vímuefna er áhyggjuefni að það hafi einnig jákvæð áhrif til vímuefnanna sjálfra í samfélaginu og þá sérstaklega meðal unglinga. Það hefur verið reynslan að jákvæðari viðhorf geri það að verkum að fleiri prufi að nota efnin, þá bæði fullorðnir og unglingar.
- Miðað er við 20 aldurstakmark í 18. gr. áfengislaga nr. 75/1998, því skýtur skökku við að í frumvarpinu sé miðað við 18 ára aldur en ekki 20 ára eins og í áfengislögunum.

Reykjavík, 13. október 2022

Þorsteinn Gunnarsson
borgarritari